

Kohtuasi C-526/19**Eelotsusetaotlus****Saabumise kuupäev:**

9. juuli 2019

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Conseil d'État (Prantsusmaa kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

28. juuni 2019

Kaebaja:

Entoma SAS

Vastustajad:

ministre de l'Économie et des Finances (majandus- ja rahandusminister)

ministre de l'Agriculture et de l'Alimentation (põllumajandus- ja toiduminister)

[...]

Menetlus

Äriühing Entoma palus Tribunal administratif de Paris'1 (Pariisi halduskohus) tühistada 27. jaanuari 2016. aasta määrus, millega Préfet de police de Paris (Pariisi politseiprefekt) peatas selle äriühingu turustatavate inimtoiduks mõeldud tervete putukate turuleviimise ning määras nende turult kõrvaldamise kuni müügiloa saamiseni pärast hindamist, mille eesmärk on tõendada, et need ei ole tarbijale mitte mingil määral ohtlikud.

Tribunal administratif de Paris (Pariisi halduskohus) jättis 9. novembri 2017. aasta otsusega [...] selle nõude rahuldamata.

22. märtsi 2018. aasta kohtuotsusega [...] jättis Cour administrative d'appel de Paris (Pariisi haldusasjade apellatsioonikohus) rahuldamata apellatsioonkaebuse, mille äriühing Entoma selle kohtuotsuse peale oli esitanud.

[...] äriühing Entoma palub Conseil d'Etat'1 (kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu):

- 1) tühistada see kohtuotsus;
- 2) kohtuasja sisuliselt lahendades rahuldada tema apellatsioonkaebus;

[...].**[lk 2]**

[...] äriühing Entoma väidab, et Cour administrative d'appel de Paris (Pariisi haldusasjade apellatsioonikohus):

- rikkus õigusnorme, leides, et tema turustatavate toodete suhtes kehtis 27. jaanuari 1997. aasta määrus (EÜ) nr 258/97 uuendtoidu ja toidu uuendkoostisosade kohta, kuigi need tooted jäid selle kohaldamisalast välja, kuna need koosnesid tervetest putukatest, mida tarbitakse terviktoiduna;
- [...].**[väide riigisisese õiguse kohta]**

[...], majandus- ja rahandusminister palub jätta kassatsioonkaebus rahuldamata.
[...].

[...]

Arvesse on võetud:

- Euroopa Liidu toimimise leping, eelkõige selle artikkel 267;
- 27. jaanuari 1997. aasta määrus (EÜ) nr 258/97;
- 25. novembri 2015. aasta määrus (EL) nr 2015/2283;
- [...]
- Euroopa Liidu Kohtu 9. novembri 2016. aasta kohtuotsus Davitas GmbH vs. Stadt Aschaffenburg (kohtuasi C-448/14);

[...]

Arvesse on võetud: **[lk 3]**

1. [...] [ülevaade varasemast menetlusest]
2. Sel ajal kehtinud 27. jaanuari 1997. aasta määrus (EÜ) nr 258/97 uuendtoidu ja toidu uuendkoostisosade kohta, mille alusel prefekti otsus vastu võeti, näeb põhjenduses 2 ette: „*rahva tervise kaitsmiseks on tarvis tagada, et enne ühenduses*

turule viimist läbiksid uuendtoit ja toidu uuendkoostisosad ühenduse menetluse kohase ühtse ohutushindamise; [...]“ Selle määruse artikkel 1 sätestab: „1. Käesolev määrus käsitleb uuendtoidu ja toidu uuendkoostisosade turule viimist ühenduses. 2. Käesolevat määrust kohaldatakse sellise toidu ja toidu koostisosade ühenduses turule viimise korral, mida siiani pole ühenduses inimeste toiduna olulisel määral kasutatud ning mis kuuluvad järgmistesse kategooriatesse: [...] e) taimedest koosnev või taimse päritoluga toit ja toidu koostisosad ning loomse päritoluga toidu koostisosad, välja arvatud traditsiooniliste paljundamis- või kasvatusemeetodite abil saadud toit ja toidu koostisosad, mida kogemuste põhjal võib pidada ohutuks; [...]“ Sama määruse artikkel 3 sätestab: „1. Käesoleva määruse reguleerimisalasse kuuluv toit ja toidu koostisosad ei tohi: [...] kujutada endast ohtu tarbijale [...]“ Sama määruse artikkel 4 sätestab: „1. Ühenduses turule viimise eest vastutav isik (edaspidi loa taotleja) esitab taotluse sellele liikmesriigile, kus toode kõigepealt turule viiakse. Samal ajal saadab ta taotluse koopia komisjonile. 2. Toimub artiklis 6 ettenähtud esmane ohutushindamine. Artikli 6 lõikes 4 nimetatud menetluse kohaselt teavitab lõikes 1 nimetatud liikmesriik loa taotlejat viivitamata järgmistest asjaoludest: loa taotleja võib turule viia toidu või toidu koostisosa, kui ei nõuta artikli 6 lõikes 3 nimetatud täiendavat ohutushindamist ega esitata põhjendatud vastuväiteid vastavalt artikli 6 lõikele 4[;] nõutakse loaandmisotsust vastavalt artiklile 7. [...]“

Kohtuotsuse põhjendatus selles osas, mis puudutab prefekti otsusega ette nähtud meetmete proportsionaalsust:

3. [...] [lk 4]
4. [...] [selle alusel esitatud väite tagasilükkamine]

Kohtuotsuse põhjendatus selles osas, mis puudutab Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. jaanuari 1997. aasta määruse tõlgendamist:

5. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2015. aasta määruse EL nr 2015/2283, mis käsitleb uuendtoitu ja millega tunnistatakse 27. jaanuari 1997. aasta määrus kehtetuks alates 1. jaanuarist 2018, põhjenduses 8 on märgitud: „Käesoleva määruse kohaldamisala peaks põhimõtteliselt langema kokku määruse (EÜ) nr 258/97 kohaldamisalaga. Aastast 1997 aset leidnud teaduse ja tehnoloogia arengu põhjal on siiski asjakohane uuendtoiduks loetava toidu kategooriad läbi vaadata ning neid täpsustada ja ajakohastada. Kõnealused kategooriad peaksid hõlmama terveid putukaid ja nende osi. [...]“ Selle määruse artikkel 1 sätestab: „1. Käesolevas määruses sätestatakse õigusnormid uuendtoidu turule viimise kohta liidus. 2. Käesoleva määruse eesmärk on tagada siseturu tõhus toimimine, aga ka inimeste tervise ja tarbijate huvide kõrgetasemeline kaitse.“ Selle määruse artikli 2 kohaselt kohaldatakse seda määrust uuendtoidu turule viimise suhtes liidus ning selle määruse artikkel 3 sätestab: „2. Samuti kasutatakse järgmisi mõisteid: a) „uuendtoit“ – toit, mida kuni 1997. aasta 15. maini pole liidus toiduna olulisel määral kasutatud, olenemata liikmesriikide liiduga ühinemise kuupäevadest ning mis kuulub vähemalt ühte järgmistest

kategooriatest: [...] v) loomadest või nende osadest koosnev, nendest saadud või toodetud toit, välja arvatud juhul, kui loomi kasvatatakse traditsioonilisel viisil, mida on liidus kasutatud toidu tootmisel enne 15. maid 1997, ja liidus on nendest loomadest toodetud toidu kasutamise kogemus; [...]“ Viimasena sätestab selle määruse artikkel 35: „[...] 2. Käesoleva määruse kohaldamisalasse jäävaid ja 1. jaanuariks 2018 seaduslikult turule viidud toite, mis ei kuulu määruse (EÜ) nr 258/97 kohaldamisalasse, võib jätkuvalt turule viia seni, kuni nende kohta võetakse vastu käesoleva määruse artiklite 10–12 või artiklite 14–19 kohane otsus, mille aluseks on uuendtoidu lubamise taotlus või teatis kolmandast riigist pärit traditsioonilise toidu kohta; nimetatud taotlus või teatis esitatakse käesoleva määruse artikli 13 või 20 kohaselt vastu võetud rakendusnormides määratud kuupäevaks ja mitte hiljem kui 2. jaanuariks 2020.“ [lk 5]

6. Selleks, et otsustada, et 27. jaanuari 1997. aasta määruse artikli 1 lõike 2 punkti e tuleb tõlgendada nii, et see hõlmab terveid putukaid, mida tarbitakse terviktoiduna ja mille puhul ei ole vaidlust selles, et neid pole kuni selle määruse jõustumiseni veel ühenduses inimeste toiduna olulisel määral kasutatud, tugines [haldusajade] kohus 9. novembri 2016. aasta kohtuotsusele *Davitas GmbH vs. Stadt Aschaffenburg* (C-448/14), milles Euroopa Liidu Kohus otsustas nimetatud määruse artikli 1 lõike 2 punkti c tõlgendades, et see „sellel määruisel on kaks sihti, milleks on mitte üksnes tagada uuendtoidu siseturu toimimine, vaid ka kaitsta rahvatervist sellisest toidust tekkivate võimalike ohtude eest“ ning kõnealuse määrusega sooviti „kehtestada liidus uuendtoidu ja toidu uuendkoostisosade valdkonnas ühised standardid, seades eelkõige – nagu selgub määruse põhjendusest 2 – uuendtoidu ja toidu uuendkoostisosade jaoks sisse ühenduse menetluse kohase ühtse ohutushindamise, mis eelneb nende turule viimisele liidus“.
7. Äriühing *Entoma* väidab, et [haldusajade] kohtu otsus, mille peale ta kaebuse esitab, põhineb 27. jaanuari 1997. aasta määruse artikli 1 lõike 2 punkti e vääralt tõlgendamisel. Tema väitel hõlmavad need sätted sõnaselgelt üksnes „loomse päritoluga toidu koostisosi“, mitte terveid loomi, kes on nende esemelisest kohaldamisalast välja jäetud, nagu leidsid ka Suurbritannia ja Belgia ametiasutused, kes ei takistanud tervete putukate turustamist ilma eelneva loata. Ta väidab, tuginedes 25. novembri 2015. aasta määruse (mis tunnistas kehtetuks ja alates 1. jaanuarist 2018 asendas 27. jaanuari 1997. aasta määruse) põhjendusele 8, et tervete putukate lisamine uuendtoidu kategooriasse, mis tuleneb 25. novembri 2015. aasta määruse artikli 3 lõike 2 punktist v, ei täpsusta varasemat määratlust, mis piirdus ainult loomade osadega, vaid muudab selle ulatust varasema määratluse täiendamise teel. Kaebuse esitanud äriühing järeldeb sellest, et tema toodetavad tervetest putukatest koosnevad toidud olid seaduslikult turule viidud enne 1. jaanuari 2018 ja sellest tulenevalt kehtivad nende suhtes 25. novembri 2015. aasta määruse artikli 35 lõikes 2 ette nähtud üleminekumeetmed, mis lubavad neid jätkuvalt turustada, tingimusel, et nende kohta esitatakse enne 2. jaanuari 2020 uuendtoidu lubamise taotlus või teatis traditsioonilise toidu kohta, mille suhtes kehtib selles määruises kehtestatud kord.

8. Majandus- ja rahandusminister väidab, et vastavalt 27. jaanuari 1997. aasta määruse põhjendusele 2, milles on seatud rahvatervise kaitsmise eesmärk, ei ole mingit tervisega seotud põhjust jätta tervete putukate turuleviimine selle määruse kohaldamisalast välja, kuna tervete putukate tarbimisel on sama palju riske kui loomse päritoluga toidu koostisosade tarbimisel.
9. Küsimus, kas 27. jaanuari 1997. aasta määruse artikli 1 lõike 2 punkti e tuleb tõlgendada nii, et selle kohaldamisalasse kuulub tervetest loomadest koosnev toit, mis on mõeldud terviktoiduna tarbimiseks, või on see kohaldatav ainult toidu koostisosade suhtes, mis on saadud putukatest, tekitab selle määruse sõnastuse erinevaid tõlgendusvõimalusi arvesse võttes tõsiseid raskusi liidu õiguse tõlgendamisel. [...] [eelotsusetaotluse esitamine ETL artikli 267 alusel] **[lk 6]**

OTSUSTAB:

[...] [esitada järgmine küsimus]: kas 27. jaanuari 1997. aasta määruse artikli 1 lõike 2 punkti e tuleb tõlgendada nii, et selle kohaldamisalasse kuulub tervetest loomadest koosnev toit, mis on mõeldud terviktoiduna tarbimiseks, või on see kohaldatav ainult toidu koostisosade suhtes, mis on saadud putukatest?

[...].**[lk 7]**

[...] [allkirjad]

TÖÖDOKUMEN